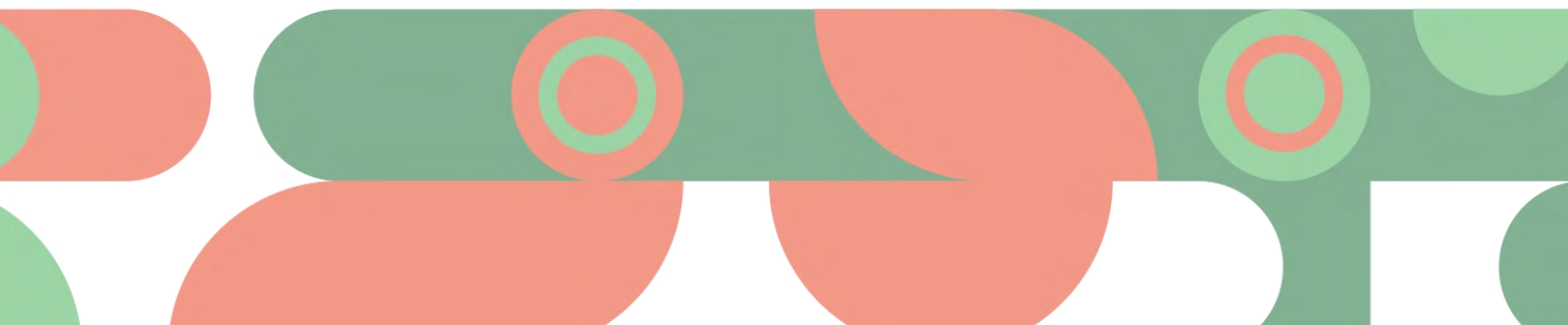

MONIHELI

Perusopetuksesta toisen asteen opintoihin

OmaPolku

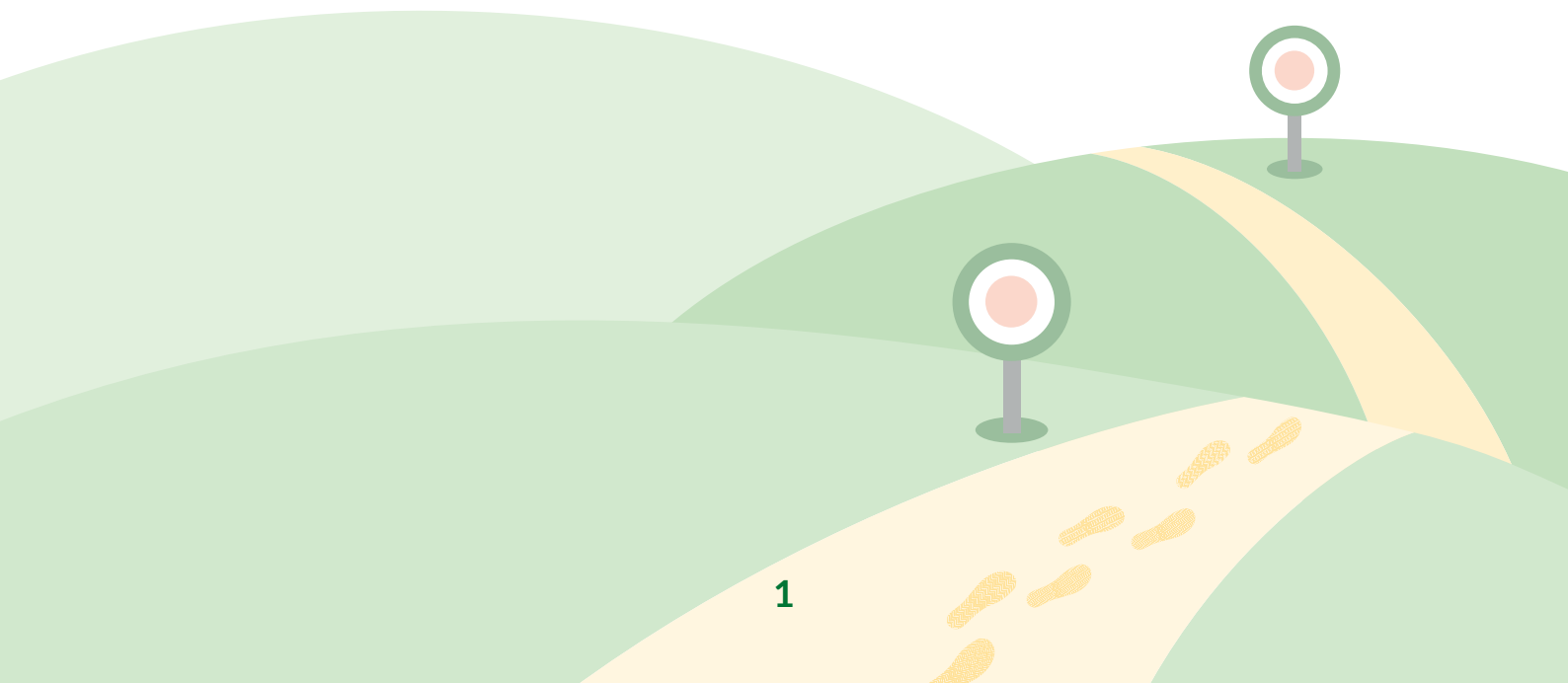

Oppivelvollisuus jatkuu perusopetuksen jälkeen

Oppivelvollisuus edellyttää, että opiskelija jatkaa opintojaan perusopetuksen jälkeen. Opinnot jatkuvat toisen asteen koulutuksessa. Oppivelvollisuus päättyy, kun opiskelija täyttää 18 vuotta tai kun hän tätä ennen suorittaa toisen asteen tutkinnon.

Perusopetuksen jälkeistä oppivelvollisuutta suoritetaan yleensä toisen asteen koulutuksessa. Toisen asteen koulutukseen kuuluvat lukiokoulutus ja ammatillinen koulutus.

Sen lisäksi oppivelvollisuutta voi suorittaa nivelvaiheen valmentavassa koulutuksessa, kuten TUVA-koulutuksessa, kansanopistojen oppivelvollisille suunnatuissa koulutuksissa ja aikuisten perusopetuksessa. Vaativaa erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat voivat hakeutua TELMA-koulutukseen, joka valmentaa työhön ja itsenäiseen elämään.

Toisen asteen koulutukset perusopetuksen jälkeen

Lukiokoulutus suoritetaan lukiossa

Lukiossa annetaan yleissivistävää lukiokoulutusta. Lukiokoulutus ei valmista mihinkään ammattiin. Lukiokoulutuksen jälkeen opiskelija voi jatkaa yliopistoon tai ammattikorkeakouluun. Suomessa yliopistoihin hakijoilla on tavallisesti ylioppilastutkinto.

Lukiokoulutus kestää yleensä kolme vuotta. Koulutukseen kuuluu pakollisia ja valinnaisia opintoja. Lukion oppimäärän suorittanut opiskelija saa lukion päättötodistuksen.

Lukion lopussa opiskelija voi myös osallistua ylioppilaskirjoituksiin. Se tarkoittaa, että hän suorittaa eri oppiaineiden kokeita. Ylioppilaskirjoituksiin osallistunut opiskelija suorittaa ylioppilastutkinnon (YO-tutkinnon).

Ylioppilastutkinnon suorittanut opiskelija saa yleisen jatko-opintokelpoisuuden. Se tarkoittaa, että hän voi hakea opiskelemaan ammattikorkeakouluun tai yliopistoon. Lukion oppimäärän suorittaminen ilman ylioppilastutkintoa antaa kelpoisuuden hakea ammattikorkeakouluun, mutta ei yliopistoon.

Ammatillinen perustutkinto suoritetaan ammatillisessa oppilaitoksessa

Ammatillinen perustutkinto suoritetaan ammatillisessa oppilaitoksessa. Tutkinto antaa perusvalmiudet oman alan työtehtäviin, yrittäjyyteen ja työelämässä tarvittavan ammatillisen pätevyyden.

Ammatillisen perustutkinnon opinnot kestävät yleensä kolme vuotta. Tutkintoon kuuluu pakollisia ja valinnaisia tutkinnon osia. Ammatillisia perustutkintoja on kymmeniltä eri aloilta. Verkossa ePerusteet-palvelussa kerrotaan lisää jokaisesta perustutkinnosta.

Ammatillisen perustutkinnon suorittanut opiskelija saa yleisen jatko-opintokelpoisuuden. Hän voi syventää osaamistaan ammatti- tai erikoisammattitutkinnolla tai hakea opiskelemaan ammattikorkeakouluun tai yliopistoon. Monet ammattikorkeakoulun opiskelijat ovat ensin suorittaneet ammatillisen perustutkinnon ja hankkineet työkokemusta.

Kaksoistutkinto yhdistää ammatillisen perustutkinnon ja lukiokoulutuksen

Toisella asteella on mahdollista suorittaa kaksoistutkinto. Kaksoistutkinto tarkoittaa, että opiskelija suorittaa ammatillisen perustutkinnon lisäksi lukion oppiaineita. Opiskelija voi myös osallistua ylioppilaskirjoituksiin ja suorittaa ylioppilastutkinnon (YO-tutkinnon).

Ammatillisen perustutkinnon voi suorittaa myös oppisopimuksella

Oppisopimuksessa suurin osa ammatilliseen perustutkintoon kuuluvista opinnoista suoritetaan työpaikalla käytännön työtehtävissä. Opiskelija on työsuhteessa ja suorittaa lisäksi teoriaopintoja ammatillisessa oppilaitoksessa.

Valmentavat koulutukset ja muut vaihtoehdot ennen toista astetta

Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (TUVA)

Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus TUVA vahvistaa opiskelijan edellytyksiä suorittaa toisen asteen tutkinto. TUVA-koulutuksen tavoite on, että opiskelija pääsee haluamaansa toisen asteen koulutukseen joko TUVA-koulutuksen aikana tai sen jälkeen.

TUVA-koulutus kestää enintään vuoden. Koulutuksen aikana opiskelija voi korottaa perusopetuksen arvosanoja, tehdä lukion ja ammatillisen koulutuksen opintoja ja vahvistaa opiskeluvalmiuksiaan. Opiskelijalla on oikeus saada henkilökohtaista ja muuta tarpeellista ohjausta TUVA-koulutuksen suorittamiseen.

TUVA-koulutus sopii sinulle, jos:

- olet oppivelvollinen.
- olet suorittanut perusopetuksen tai vastaavan koulutuksen.
- tarvitset lisää aikaa jatko-opintojen valintaan, haluat korottaa perusopetuksen arvosanojasi tai tutustua eri jatko-opintovaihtoehtoihin.
- haluat vahvistaa suomen tai ruotsin kielen osaamistasi, ennen kuin siirryt toisen asteen koulutukseen.
- olet täysi-ikäinen, mutta et ole vielä suorittanut toisen asteen tutkintoa.

TUVA-koulutusta sanotaan myös nivelvaiheen koulutukseksi. Vuoden 2022 elokuusta alkaen TUVA-koulutus korvaa aiemmat nivelvaiheen koulutukset: kymppiluokka, LUVA ja VALMA.

Opistovuosi oppivelvollisille -koulutukset

Opistovuosi oppivelvollisille -koulutus on suunnattu perusopetuksen päättäneille oppivelvollisille. Koulutuksessa opiskelija voi parantaa perusopetuksen arvosanoja, valmistautua toisen asteen opintoihin ja etsiä suuntaa elämälle. Koulutuksen järjestää kansanopisto. Opistovuosi oppivelvollisille -koulutus kestää yhden lukuvuoden ajan. Koulutus sisältää kaikille yhteisiä sisältöjä sekä opiskelijan oman kiinnostuksen mukaan valittavia opintoja.

Aikuisten perusopetus (AIPE)

Aikuisten perusopetus AIPE on yleissivistävää opetusta. Aikuisten perusopetuksessa opiskelija voi suorittaa perusopetuksen oppimäärän ja saada perusopetuksen päättötodistuksen, korottaa perusopetuksen päättötodistuksen arvosanoja sekä suorittaa perusopetuksen oppiaineita.

Aikuisten perusopetuksen alussa opiskelija saa henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman. Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma rakennetaan sen mukaan, millaisia opintoja opiskelija tarvitsee, jotta hän pääsee opiskelutavoitteeseensa.

Aikuisten perusopetus sisältää kaksi vaihetta. Alkuvaiheen opinnot vastaavat perusopetuksen 1.–6. luokan oppiaineita. Alkuvaiheessa opiskelija opiskelee luku- ja kirjoitustaitoa, jos hänellä ei ole sitä tai se on puutteellinen. Päättövaiheen opinnot vastaavat perusopetuksen 7.–9. luokan oppiaineita.

Alku- ja päättövaihe kestävät 1–2 vuotta. Aikuisten perusopetuksen kesto on yksilöllinen.

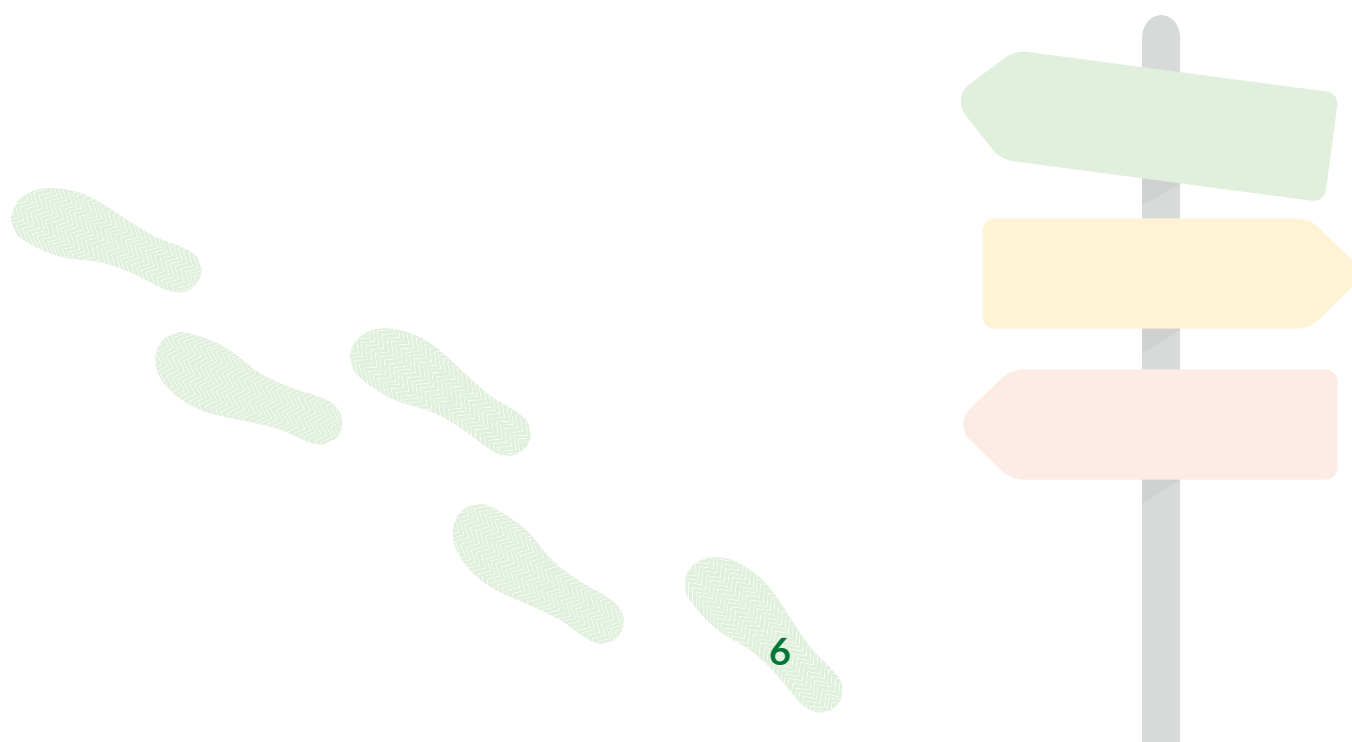
Aikuisten perusopetus sopii sinulle, jos:

- olet 17-vuotias tai vanhempi.
- tarvitset perusopetuksen päättötodistusta tai opiskeluvalmiuksia, jotta voit jatkaa toisen asteen koulutukseen.
- haluat korottaa perusopetuksen arvosanojasi tai opiskella yhtä tai useampaa perusopetuksen oppiainetta.
- tarvitset perusopetuksen alkuvaiheen opetusta, kuten luku- ja kirjoitustaitoa tai matematiikkaa.

Aikuisten perusopetus sopii esimerkiksi Suomeen peruskoulun loppuvaiheessa muuttaneelle opiskelijalle, joka ei ehtinyt suorittaa perusopetusta loppuun ennen täysi-ikäisyyttä.

Työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus (TELMA)

Työhön ja itsenäiseen elämään valmentava TELMA on suunnattu erityistä tukea tarvitseville opiskelijoille. TELMA-koulutus on erityisopetusta. Koulutuksessa opiskellaan taitoja, joita opiskelija tarvitsee kotona, työelämässä ja yhteiskunnassa. Koulutus kestää enintään kolme vuotta.

Näin haet opiskelupaikkaa

Perusopetuksen jälkeisen koulutuksen yhteishaku on helmi–maaliskuussa

Yhteishaku on valtakunnallinen hakujärjestelmä, jonka kautta haetaan keskitetysti perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen. Perusopetuksen jälkeisen koulutuksen yhteishaku järjestetään kerran vuodessa helmi–maaliskuussa.

Kuka voi hakea?

Kaikilla peruskoulun 9.-luokkalaisilla on hakeutumisvelvoite. Heidän on pakko hakea opiskelupaikkaa perusopetuksen jälkeisen koulutuksen yhteishaussa keväällä. Kevään yhteishaku on tarkoitettu myös perusopetuksen jo päättäneille hakijoille, jotka eivät ole suorittaneet:

- lukion oppimäärää
- ammatillista tutkintoa tai
- korkeakoulututkintoa.

Mihin koulutukseen voi hakea?

Kevään yhteishaussa voi hakea enintään seitsemään koulutukseen. Haku tapahtuu Opintopolku.fi-verkkopalvelussa. Samalla hakulomakkeella voi hakea:

- lukiokoulutukseen
- ammatilliseen koulutukseen
- TUVVA-koulutukseen
- opistovuosi oppivelvollisille -koulutukseen ja
- TELMA-koulutukseen.

Hakuajan päättymisen jälkeen hakijan täytyy osallistua pääsy- tai soveltuvuuskokeeseen, jos hän saa siihen kutsun. Kaikkiin koulutuksiin ei järjestetä pääsy- tai soveltuvuuskoetta.

Opiskelijavalinnat tehdään yleensä perusopetuksen päättötodistuksen arvosanojen perusteella. Valinnan tulokset tulevat kesäkuussa. Jos hakija saa opiskelupaikan, hänen täytyy ottaa se vastaan määräpäivään mennessä. Koulutus alkaa syksyllä. Oppivelvollisen täytyy osallistua koulutukseen.

Harkinnanvaraisessa haussa voi hakea ilman perusopetuksen päättötodistusta

Perusopetuksen jälkeisen koulutuksen yhteishaussa voi hakea myös ilman perusopetuksen päättötodistusta. Harkinnanvaraista valintaa käytetään silloin, kun hakijan koulutodistusta ei voi verrata suomalaiseseen vastaavaan todistukseen. Jos hakijalla on riittävät edellytykset suoriutua toisen asteen koulutuksesta, hän voi tulla valituksi lukiokoulutukseen tai ammatilliseen koulutukseen harkinnanvaraisessa haussa.

Jatkuva haku perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen on käynnissä ympäri vuoden

Jatkuva haku perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen on käynnissä ympäri vuoden. Jatkuvaa hakua käytetään esimerkiksi silloin, kun hakija ei saanut opiskelupaikkaa kevään yhteishaussa. Jatkuvassa haussa oppilaitokset päättävät hakuajoista, hakumenettelyistä ja valintaperusteista. Tieto koulutuksista ja hakuajoista, hakuohjeet sekä valintaperusteet löytyvät oppilaitosten omilta verkkosivuilta tai Opintopolku.fi-verkkopalvelusta.

Kuka voi hakea?

Voit hakea jatkuvassa haussa, jos:

- et saanut opiskelupaikkaa perusopetuksen jälkeisen koulutuksen yhteishaussa
- haluat hakea suorittamaan ammatillista tutkintoa tai tutkinnon osia
- olet jo aiemmin suorittanut toisen asteen tutkinnon tai korkeakoulututkinnon tai
- sinulla on työelämässä hankittua osaamista.

Mihin koulutukseen voi hakea?

Jatkuvassa haussa perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen voi hakea:

- ammatilliseen koulutukseen
- TUVA-koulutukseen
- opistovuosi oppivelvollisille -koulutukseen
- TELMA-koulutukseen sekä
- perusopetuksen jälkeisen koulutuksen yhteishaussa vapaiksi jääneille opiskelupaikoille, myös lukiokoulutukseen.

Jos hakija ei tule valituksi koulutukseen, oppilaitos ohjaa hänet muuhun sopivaan koulutukseen tai palveluihin.

Haku aikuisten perusopetukseen tapahtuu oppilaitosten kautta

Haku aikuisten perusopetukseen tapahtuu suoraan oppilaitosten kautta. Aikuisten perusopetusta järjestävät aikuislukiot, kansanopistot sekä osa ammattioppilaitoksissa ja muista oppilaitoksista. Oppilaitokset päättävät itse hakuajoista ja valinnoista. Tiedot koulutuksista ja hakuajoista löytyvät oppilaitosten omilta verkkosivuilta tai Opintopolku.fi-verkkopalvelusta.

Tutustu tarkemmin

Ole rohkeasti yhteydessä opinto-ohjaajiin. Opinto-ohjaajat, eli opot, työskentelevät kouluissa. Saat heiltä neuvoja ja apua, kun suunnittelet opintoja, haet eri koulutuksiin tai pohdit mikä ammatti sopii sinulle.

Käy myös tutustumassa oppilaitoksiin esimerkiksi avoimien ovien päivinä.

Lisätietoja toisen asteen koulutuksesta, valmentavista koulutuksista ja muista vaihtoehtoista ennen toista astetta suomen ja englannin kielillä:

www.opintopolku.fi

Lisätietoa toisen asteen koulutuksesta muilla kielellä:

www.infofinland.fi

Lisätietoa opistovuosi oppivelvollisille -koulutuksista kansanopistokoulutuksen hakukoneessa suomen kielellä:

www.kansanopistot.fi/koulutukset

